

nederlandse zuivel organisatie

Nederland draait op zuivel

Bijdrage aan de Tweede Kamerverkiezingen 2021

Nederland zuivelland

Nederland is een vruchtbare delta met een iconisch landschap waar koeien en weilanden een onmisbaar onderdeel van zijn. Nederland is ook een echt zuivelland. Generaties Nederlanders zijn opgegroeid met een broodje kaas en een goed glas melk. De melk, een natuurproduct met een hoge voedingswaarde, wordt onder meer verwerkt tot kaas, boter en yoghurt. Wereldwijd worden Nederlandse zuivelproducten gewaardeerd om hun onderscheidend vermogen op kwaliteit, en smaak.

Hoewel onze producten over de hele wereld te vinden zijn, wordt een groot deel van alle verwerkte melk in Nederland in de ons direct omringende landen afgezet, met kaas als populairste smaakmaker. Van alle verwerkte melk in Nederland blijft bijna 75% in een straal van circa 500 km in Europa.

Zuivel is niet alleen verbonden met onze cultuur en geschiedenis maar ook met onze economie. Het is een belangrijke economische sector met een exportwaarde van 7,8 miljard euro en een bijdrage van 7% aan het Nederlandse handelsoverschot. Ook zijn de 49.000 voltijdbanen in de sector belangrijk voor het behoud van werkgelegenheid, inkomen, levensonderhoud en daarmee de leefbaarheid van het platteland.

Natuurlijk speelt de zuivelsector een belangrijke rol bij de transitie naar een meer duurzame wereld. Voor het bestrijden van armoede, de honger in de wereld en een goede gezondheid is zuivel - en met name melkpoeder als lang houdbaar en betaalbaar voedingsmiddel - een onmisbare factor.

Tegelijkertijd heeft ook de zuivelsector, net als veel andere (levensmiddelen) sectoren, invloed op de inrichting van ons ecosysteem. Daarom werkt de zuivelsector hard aan de verduurzaming van haar productieprocessen en de vermindering van de milieubelasting, bijvoorbeeld door naar een meer klimaatneutraal gebruik van energie. Maar ook draagt zij bij aan het behoud en versterken van de biodiversiteit.

De FAO vindt zuivel een belangrijk onderdeel van onze basisvoeding. Het zit boordevol voedingsstoffen die bijdragen aan een sterk en vitaal lichaam. Recent is dit ook nog eens onderschreven door de adviezen van de Gezondheidsraad en het Voedingscentrum in Nederland.

Noodzakelijke infrastructuur

Handelsverdragen

Nederland heeft met een open economie baat bij internationale vrijhandel omdat deze cruciaal is voor ons inkomen en welvaart. Ook vervult zij een belangrijke logistieke scharnierfunctie in de handel met de rest van de wereld. Nederland is daarom gebaat bij een gelijk speelveld en duidelijke en eerlijke regels die worden vastgelegd in handelsverdragen. Handelsverdragen kunnen bedrijven en overheden dwingen tot maatschappelijk verantwoord ondernemen. Waardoor het milieu en ook arbeidsomstandigheden verbeteren. De Nederlandse overheid moet zich in de Europese Unie hard maken voor meer handelsakkoorden, het belang van handelsverdragen beter uitdragen, en zich inzetten voor de verhoging van productiestandaarden van geïmporteerde producten in de EU bij afspraken in bilaterale- en associatieverdragen.

Internationale verwevenheid

De regering dient bij haar beleidsafwegingen niet alleen te kijken naar de zogenaamde zelfvoorzieningsgraad van Nederland of Europa. Ze moet ook de voordelen van Nederland Zuivelland ten opzichte van andere landen benutten. Denk aan de gunstige klimatologische omstandigheden, de product- en technologische innovatie, het vakmanschap van de boeren, de kennisontwikkeling door Wageningen University en andere onderzoeksinstituten. Het draagt allemaal bij aan een verdere verduurzaming van het wereldwijde voedselsysteem en de voedselzekerheid. Nederland kan met haar zuivelsector een belangrijke rol vervullen in de beschikbaarheid van gezonde voeding voor een groeiende wereldbevolking.

Minister van Landbouw, Natuur en Voedsel

Gelet op deze bijzondere positie van Nederland en de internationale behoefte aan een duurzamer voedselsysteem moet ons land ambitie tonen. Gezien de grote uitdagingen op het gebied van landbouw, natuur en voedsel is een regisseur, in de functie van minister van LNV, daarom onontbeerlijk.

Behoud basisinfrastructuur voedselveiligheid

Goede kennis van de sector is essentieel voor de overheid. Daarin zal zij meer moeten investeren. Ook is het handhaven van een sterke onafhankelijke toezichthouder, in de vorm van het Centraal Orgaan Kwaliteitsaangelegenheden (COKZ) in de Zuivel, essentieel voor het behoud van de kwaliteit en veiligheid van zuivelproducten. Dit is ook van belang voor het behoud van de internationale reputatie en de exportpositie van de Nederlandse zuivel.

Verruiming Algemeen Verbindend Verklaren (AVV's)

Geef de sector meer ruimte om te verduurzamen. Daarom moet de Rijksoverheid een verruiming van het Algemeen Verbindend Verklaren mogelijk maken. Dat stimuleert keten- of sectorpartijen onderling afspraken te maken over verdere verduurzaming. Beperk de AVV's niet tot specifieke

doelen zoals onderzoek. Verruiming kan initiatieven mogelijk maken die de duurzaamheidsambities van Nederland helpen te realiseren. Zodat de internationale toepositie van Nederland op het gebied van duurzaamheid en kwaliteit behouden blijft.

Duurzaam en gezond voedsel

Duurzaam en gezond voedselsysteem

Bij de inrichting van duurzame voedselsystemen zijn volgens de FAO vier aspecten leidend: gezondheid, duurzaamheid, economie en cultuur. Met alle vier de aspecten moet rekening gehouden worden als de overheid maatregelen neemt om de levensstijl van consumenten te veranderen. Product- of ingrediënt specifieke belastingen blijken meestal niet te werken. Bij samengestelde producten leidt de implementatie vaak tot uitvoeringsproblemen. Afgezien van de bestuurlijke en administratieve lasten die ermee gepaard gaan. In plaats van korte termijn effecten via prijsprikkels (zoals het verhogen of verlagen van de btw op voedingsmiddelen) zijn beleidsmaatregelen gericht op de lange termijn effectiever. Maatregelen zoals normering via het 'Akkoord Verbetering Productsamenstelling' verdienen de voorkeur om bedrijven te stimuleren om te verduurzamen.

Akkoord Verbetering Productsamenstelling

Voor productverbetering worden sectorbrede afspraken gemaakt in het 'Akkoord Verbetering Productsamenstelling' (AVP). Hierbij moet rekening gehouden worden met technologische, houdbaarheids- en smaakgrenzen. De overheid moet bedrijven, die in de Nederlandse markt opereren, stimuleren om zich aan te sluiten bij de AVP. Hierdoor kunnen producten gemakkelijker sectorbreed verbeteren en worden de verschillen kleiner en inzichtelijker gemaakt. Bovendien ontstaat er zo een level-playing field tussen bedrijven die aan de AVP meedoen en de bedrijven die hier (nog) niet aan meedoen.

Voedselkeuzelogo

Als de overheid een voedselkeuzelogo invoert, moet deze in lijn zijn met de Schijf van Vijf. De consument is immers gebaat bij eenduidige informatie. Eind 2021 komt een onafhankelijke wetenschappelijke commissie met een evaluatie/aanpassing van het algoritme achter de Nutriscore. Het is belangrijk dat de Gezondheidsraad toetst of de aanpassing in overeenstemming is met de Schijf van Vijf en dus voor Nederland toepasbaar is.

Klimaatopgave zuivelindustrie

De Nederlandse overheid moet meer maatwerk leveren bij de klimaatopgave van de industrie. Zo kan zij voorkomen dat bedrijven bijv. in de zuivelindustrie een onevenredige bijdrage leveren door de gecombineerde druk van de voorgestelde CO₂-heffing én de verhoogde ODE. Dit leidt tot een extreme lastenstijging. Deze is niet alleen disproportioneel, maar schaadt de winstgevendheid, de ontwikkelingskracht, en de internationale concurrentiekracht van ondernemingen. Daarom is het van belang dat de overheid de systematiek van heffingen, tariefverhogingen integraal bekijkt. Ook moet de overheid aansluiten bij het Europese klimaatbeleid, zoals de Green Deal, en voorkomen dat de aangekondigde CO₂-heffing en ODE-heffing de concurrentiepositie van de Nederlandse zuivelindustrie ondermijnen.

Eiwittransitie

De Nederlandse overheid moet ervoor zorgen dat de Gezondheidsraad de eiwittransitie toetst. Bij aanpassing van ons voedingspatroon moet rekening gehouden worden met het verschil in kwaliteit en kwantiteit van de inname van vitamines, mineralen en eiwitten tussen dierlijke en plantaardige producten.

Daarnaast moet er goed gekeken worden naar de consequenties van een dubbele eiwittransitie (vermindering van de inname eiwit én een vervanging van dierlijke door plantaardige eiwitten) voor Nederlanders en dan met name voor kwetsbare groepen als ouderen en zieke mensen. Met het huidige voedingspatroon halen zij net wel of net niet de aanbevolen hoeveelheden eiwit. Een beleid gericht op vermindering van eiwitinname kan leiden tot gezondheidsrisico's. Daarom moet de Nederlandse overheid ervoor zorgen dat de Gezondheidsraad de eiwittransitie toetst zodat zij de voedseltransitie integraal bekijkt en vanuit voedingsmiddelen invult en niet eenzijdig vanuit een voedingsstof zoals eiwit.

Nuancering gevraagd bij 'minder dierlijk, meer plantaardig'

'Minder dierlijk, meer plantaardig' is een te algemene regel. Die vergt nuancering. De voedingsstoffen en calorieën afkomstig van dierlijke producten moeten namelijk bij het weglaten gecompenseerd worden door andere voedingsmiddelen. Daarbij is van belang of de som van de vervangingsproducten ook een lagere ecologische voetafdruk heeft. Daarnaast zitten grote verschillen in de ecologische voetafdruk tussen producten binnen de dierlijke en de plantaardige productgroepen. Bovendien moet ook rekening gehouden worden met de rijkdom van voedingsstoffen van producten. Daarom moet de overheid in haar beleid om de voedselproductie te verduurzamen haar maatregelen mede afstemmen op de voedingswaarde per kilogram product en niet alleen oog hebben voor het aantal CO₂-equivalenten per kilogram product.

Over de NZO

De Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO) is de branchevereniging van de Nederlandse zuivelindustrie. Wij behartigen de belangen van onze dertien leden. Deze leden zijn allemaal zuivelondernemingen, die samen 98 procent van alle melk in Nederland tot een breed pakket zuivelproducten verwerken. Van zuivel dranken, baby- & kindervoeding, kaas en desserts tot ingrediënten voor de voedingsmiddelenindustrie en de farmaceutische sector.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Jasper Veen (Public Affairs).

☎ 070 - 219 17 50

✉ veen@nzo.nl

